

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ХХІ СТОЛІТТІ

**Матеріали XVIII міжнародної
науково-практичної конференції**

21 травня 2026 р.

Електронне видання

Кам'янець-Подільський – 2026

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University

**PROBLEMS, PRIORITIES, AND PERSPECTIVES
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN XXI CENTURY**

**Proceedings of the XVIII International
Scientific and Practical Conference**

May 21, 2026

Electronic edition

Kamianets-Podilskyi – 2026

УДК 378.4(477.43)(082):33
ББК 74.584(4Укр-4Хме)
П78

Рекомендовано вченою радою природничо-економічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (протокол № 6 від 27.05.2026)

Редакційна колегія:

Іван Семенець, к. е. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Олександр Любинський, д. с/г. н., професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Людмила Любінська, д. б. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Наталія Мазур, д. е. н., професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Ірина Ящишина, д. е. н., професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Михайло Ведерніков, д. е. н., професор, Хмельницький національний університет.
Любов Водянка, к. е. н., доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.
Тетяна Дудогло, д. е. н., конфернціар університар, Комратський державний університет.
Юлія Залознова, д. е. н., професор, Інститут економіки промисловості НАН України.
Борис Маліцький, д. е. н., професор, ДУ «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки імені Г. М. Доброва НАН України».
Вікторія Небрат, д. е. н., старший науковий співробітник, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України».
Даріуш Новак, д. е. н., професор, Державний економічний університет в Познані.
Каріна Паламарек, к. т. н., доцент, Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету.
Людмила Симочко, к. б. н., доцент, Державний університет в Коїмбрі.
Наталія Супрун, д. е. н., професор, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України».
Вероніка Буторіна, к. е. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Ігор Касіяник, к. г. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Валентина Колодій, к. б. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Володимир Лисак, к. е. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
Руслан Якубаш, директор НПП «Подільські Товтри».

Відповідальний за випуск:

Тетяна Боднарчук, к. е. н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

П78 Проблеми, пріоритети та перспективи сталого розвитку в XXI столітті: матеріали XVIII міжнародної науково-практичної конференції, 21 травня 2026 р. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2026. 294 с.

Збірник містить тези доповідей учасників XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми, пріоритети та перспективи сталого розвитку в XXI столітті». Матеріали відображають результати наукового доробку вітчизняних та іноземних вчених, що стосуються історичних і сучасних аспектів розвитку економічної науки, цифрових та інноваційних перетворень економіки, обліку, аналізу, оподаткування та контролю, управління людським капіталом, а також суб'єктів господарювання різних галузей економіки.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та усіх, хто цікавиться проблемами розвитку сучасної економіки.

УДК 378.4(477.43)(082):33
ББК 74.584(4Укр-4Хме)

Електронна версія збірника доступна за покликанням:

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10213>

Представлені у матеріалах міжнародної науково-практичної конференції тези учасників відображають власну наукову позицію авторів. Тези публікуються в авторській редакції. Автори доповідей несуть повну відповідальність за зміст тез. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника посилання на авторів і видання є обов'язковим.

© К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2026
© Автори доповідей, 2026

Галина Круль,
кандидат географічних наук, доцент,
Поліна Іванова,
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СТРАТЕГІЧНА АДАПТАЦІЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ

Трансформація ресторанної галузі в пострадянський період призвела до відходу від моделі обслуговування за графіком у відомчих їдальнях до комерційно орієнтованих форматів. Сьогодні класифікація закладів харчування охоплює ресторани, кафе, бари, фаст-фуди, кав'ярні, спеціалізовані заклади (піцерії, паби, суши-бари тощо). Кожен тип закладу має свою специфіку функціонування. Наприклад, успіх ресторану вищого класу базується на унікальності концепції та вишуканості сервісу, тоді як для фаст-фудів критично важливими є швидкість та технологічність процесів.

Дослідження підтверджує, що функціонування ЗРГ базується на трьох «китах»: вдалій концепції, продуманому форматі та стратегічному місці розташування. В умовах кризи до цих факторів додається «цифрова зрілість» підприємства та його здатність до оперативної реструктуризації витрат [3].

Пандемія COVID-19, що розпочалася наприкінці 2019 року, стала каталізатором тектонічних змін у HoReCa. Карантинні обмеження призвели до того, що в багатьох країнах (США, Італія, Франція) заклади були повністю закриті на тривалий період [13].

Однак криза стимулювала впровадження високих технологій. Роботизація стала відповіддю на дефіцит робочої сили та вимоги до соціального дистанціювання. У Нідерландах ресторани почали використовувати роботів-офіціантів для доставки страв до столів, що дозволило зменшити навантаження на персонал та забезпечити безпеку [9]. У Південній Кореї мережа Lounge X впровадила роботів-бариста, які готують каву з ідеальною точністю, а в США мережа White Castle почала тестувати роботів для смаження бургерів. За оцінками експертів, автоматизація процесів на кухні дозволяє скоротити витрати на оплату праці до 80%, що є критично важливим у періоди падіння виручки [8, 6].

Важливим аспектом адаптації стала державна підтримка. У країнах Європейського Союзу було впроваджено масштабні програми допомоги. У 2020 році Європейський інвестиційний фонд і Commerzbank надали близько 500 млн євро кредитних ліній для малих та середніх підприємств Німеччини. Аналогічні заходи були вжиті в Болгарії та Італії, що дозволило зберегти тисячі робочих місць [7].

Збройні конфлікти створюють специфічне агресивне середовище для бізнесу. Прикладом є Ізраїль, де після ескалації конфлікту в жовтні 2023 року ресторанна галузь зазнала значних збитків. Основні фактори впливу:

припинення туризму, мобілізація значної частини персоналу до ЦАХАЛу та зміна психології споживання (населення уникає місць масового скупчення людей).

Цікавим є досвід адаптації ізраїльських закладів, які почали працювати виключно на доставку або перейшли на соціально орієнтовані моделі, забезпечуючи харчуванням резервістів та волонтерів. Це демонструє перехід від комерційної логіки до логіки виживання та соціальної солідарності [10].

Також слід відзначити непрямий вплив війн на світовий ресторанний ринок через енергетичні кризи. Війна на Близькому Сході спричинила різке зростання цін на пальне, що безпосередньо вплинуло на вартість доставки страв у США та Європі. У США, наприклад, темпи зростання продажів у мережах Wingstop та Domino's суттєво сповільнилися, а дрібні приватні заклади масово збанкрутували [11]. В Індії криза вартості природного газу змусила багато ресторанів скорочувати меню або переходити на менш енергоємні методи приготування їжі [12].

Український досвід є унікальним у світовому масштабі. Вітчизняні заклади ресторанного господарства продемонстрували надзвичайну гнучкість, адаптуючись до повномасштабної війни, постійних обстрілів та енергетичного терору. За даними аналітичних центрів, у 2022-2023 роках в Україні закрилося близько 20-25% закладів, переважно у прифронтових та окупованих регіонах. Проте у західних та центральних областях спостерігався справжній «ресторанний бум» за рахунок релокації бізнесу та внутрішньо переміщених осіб. Київ, Львів та Чернівці стали центрами концентрації креативних форматів [2, 4].

Ключовими викликами для українських рестораторів стали:

- енергетична криза (блекаути). Заклади інвестували мільярди гривень у придбання генераторів, систем Starlink та акумуляторів, що призвело до зростання собівартості страв, але дозволило їм стати справжніми «Пунктами Незламності» для громадян;

- кадрова криза. Мобілізація чоловіків і масова міграція жінок за кордон спричинили гострий дефіцит кухарів та офіціантів. Бізнес почав залучати до роботи більше молоді (18-22 роки), жінок і пенсіонерів, а також інвестувати у внутрішнє навчання персоналу [5];

- зміна структури попиту. Спостерігається стрімке зростання сегменту кав'ярень (+35%) і фаст-фудів (+15%), тоді як кількість дорогих ресторанів і барів зменшилася. Люди обирають швидші та дешевші формати «на ходу».

Важливою особливістю стало волонтерство. Багато ресторанів (наприклад, мережі у Києві та Харкові) з перших днів війни перетворилися на безкоштовні їдальні для ЗСУ та переселенців. Цей досвід сформував нову культуру взаємодопомоги у галузі, де колаборація витіснила жорстку конкуренцію [4].

Майбутнє ресторанного господарства визначатиметься кількома ключовими трендами: подальшою цифровізацією через впровадження штучного інтелекту для прогнозування попиту та оптимізації закупівель; екологічністю та локальністю, що популяризує використання продуктів місцевого виробництва для мінімізації логістичних ризиків; дотриманням безпекових стандартів (наявність укриттів та автономних джерел живлення стане обов'язковою вимогою для нових закладів), розвитком гібридних форматів у вигляді поєднання магазинів-ресторанів, темних кухонь (dark kitchens) і розважальних зон.

Галузь HoReCa довела свою здатність трансформуватися під тиском обставин. Кризи 2020-2024 років стали не лише руйнівним фактором, а й потужним поштовхом до модернізації та професійного зростання [1].

Список використаних джерел

1. Дмитрук Д. Л., Гончар Л. О. Перспективи розвитку закладів ресторанного господарства в Україні. *Сучасні вектори відновлення та розвитку України на засадах сталості та безпеки*: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, (21 листопада 2023 р.).
2. На межі закриття: як війна, криза кадрів і тиск держави знищують ресторанний бізнес. *DengiUa*. URL : <https://dengi.ua/ua/statti/9759478-na-mezhi-zakrittya-yak-vijna-kriza-kadriv-i-tisk-derzhavi-znischuyut-restorannij-biznes>
3. Основи ресторанної справи. Навчальний посібник. / Укл. Круль Г.Я. Чернівці : Рута, 2020. 496 с. URL : <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/946>
4. Цифра дня – на 35% зросла кількість кав'ярень під час війни. *Poster*. URL : <https://joinposter.com/ua/blog/management/tsyfra-dnia-rist-kilkist-kaviaren-pid-chas-viiny>
5. 20% закладів можуть закритися до кінця року: як війна змінює ринок і що чекає ресторанний бізнес після перемоги. *Retailers*. URL : <https://retailers.ua/news/mneniya/15616-20-restoraniv-mojut-zakritisya-do-kintsya-roku-yak-vijna-zminyuye-rinok-i-scho-chekaye-pislya-peremogi--prognoz-olgi-nasonovoyi/>
6. A Robot Might Cook Your Next White Castle Burger. *Popular mechanics*. URL : <https://www.popularmechanics.com/technology/robots/a33314615/white-castle-fry-cook-robot-flippy-miso-robotics/>
7. Supporting European businesses during the pandemic. *European commission*. URL : https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/coronavirus-response/supporting-jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic/supporting-european-businesses-during-pandemic_en
8. Lounge X Cafe, Hand Drip Bar, а потім магазин «Cafe on the Road». URL : <https://www.foodnews.news/mobile/article.html?no=123357>
9. Restaurant in the Netherlands to use robots to help out waiters. *EuroNews*. URL : <https://www.euronews.com/2020/06/10/restaurant-in-the-netherlands-to-use-robots-instead-of-waiters>
10. The MediaLine. URL : <https://themedialine.org/>
11. US restaurant sales drop as Iran war pushes gasoline prices higher. *Reuters*. URL : <https://www.reuters.com/world/us/us-restaurant-sales-drop-iran-war-pushes-gasoline-prices-higher-2026-05-04/>
12. 'We cut down the menu': Cooking gas crisis hits restaurants in India amid war in Iran. *France24*. URL : <https://www.france24.com/en/asia-pacific/20260313-cooking-gas-crisis-india-restaurants-war-iran>
13. Yike H. Analysis of the Catering Sector's Adjustment Plan following the COVID-19 Pandemic. *Business School, Macau University of Science and Technology*. DOI : [10.1051/shsconf/202420704015](https://doi.org/10.1051/shsconf/202420704015)

Отримано: 12.05.2026

ЗМІСТ

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 1. *ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ*

Базалійська Наталія

КОНТРОЛІНГ ПЕРСОНАЛУ В СИСТЕМІ HR-ІНЖИНІРИНГУ: АДАПТАЦІЯ ДО
ГЛОБАЛЬНОГО ДЕФІЦИТУ КАДРІВ ТА ВИКЛИКІВ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ В
ПЕРІОД ВІЙНИ 4

Богданова Єва

ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ТА МЕНТАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІННОВАЦІЙНА
СКЛАДОВА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ ВІЙНИ 7

Гахович Наталія

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗЕЛЕНОГО ПЕРЕХОДУ В УКРАЇНІ 9

Голіонко Наталія, Голіонко Владислав

УКРАЇНА У МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ 12

Гордій Наталія

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ ЯК ФУНДАМЕНТ
ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ 14

Марусей Тетяна

ІННОВАЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИЗМУ В СИСТЕМІ ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ 17

Панькова Оксана, Красуліна Яніна

ПРО ЗАСАДИ МІСІЄ-ОРІЄНТОВАНОЇ ПОЛІТИКИ (MISSION-ORIENTED POLICY)
ДЕРЖАВИ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ
ТА ПРОМИСЛОВOSTІ..... 20

Петренко Надія

ВІДРОДЖЕННЯ ПІДХОДІВ Г. М. ДОБРОВА В ІННОВАЦІЙНІЙ МОДЕЛІ
«ФЕНІКС-ІННОВАЦІЇ» 24

Савченко Вадим

ДЕТЕРМІНАНТИ ВАРТОСТІ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ВОЄННИХ РИЗИКІВ..... 26

Шовкун Інна

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО 28

Глушко Тетяна ІНТЕГРАЦІЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ, ІМІДЖУ ТА HR-БРЕНДУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	138
Гуріна Олена ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СТІЙКОЇ ЕКОНОМІКИ.....	140
Кавуненко Лідія, Хорєвін Володимир, Онопрієнко Михайло МЕРЕЖЕВА СТРУКТУРА НАУКИ: НА ПРИКЛАДІ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ НАУКОВЦІВ НАН УКРАЇНИ	143
Кавуненко Лідія, Черногаєва Оксана ГРАНТОВЕ ФІНАНСУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ УКРАЇНСЬКИХ ФАХІВЦІВ.....	146
Касперович Олександр РЕЗИЛЬЄНТНА СИСТЕМА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ: КІБЕРБЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТ	150
Кирилюк Володимир, Рябоконь Іван ВЕТЕРАНСЬКА ПОЛІТИКА В СВІТІ: ДОСВІД ХОРВАТІЇ.....	153
Кічурчак Маріанна СТІЙКІСТЬ ЗАЙНЯТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ: ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ СЕКТОРУ ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНИ.....	156
Кліменкова Віталія РЕГУЛЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СВІТІ І В УКРАЇНІ.....	160
Коритько Тетяна ТРУДОВА МОТИВАЦІЯ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	164
Круль Галина, Іванова Поліна ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СТРАТЕГІЧНА АДАПТАЦІЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ.....	166
Куранда Максим ТРАНСФОРМАЦІЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РОЛІ ПРАЦІ ТА КАПІТАЛУ У КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	169
Лаврук Оксана МОТИВАЦІЯ ПОКОЛІННЯ Z НА СУЧАСНОМУ РИНКУ ПРАЦІ.....	173
Лисак Володимир МЕХАНІЗМИ ТА МЕТОДИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	176
Лісовський Андрій ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ НАСЕЛЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	179

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Наукове електронне видання

ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ХХІ СТОЛІТТІ

**Матеріали XVIII міжнародної
науково-практичної конференції**

21 травня 2026 р.

Електронне видання

Підписано 28.05.2026. Гарнітура «Cambria».
Об'єм даних 4,1 Мб. Обл.-вид. арк. 19,8. Зам. № 1247.

Видавець і виготовлювач Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка, вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300

Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи
серії ДК № 3382 від 05.02.2009 р.